

Ramon Canal: "Els ODS han de ser un compromís de ciutat, no de govern"

06/07/2019 - 20:33

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-PUNSOLA-44)

Periodista

L'Ajuntament de Barcelona ha enfocat els ODS de manera transversal i vol que impregni tota l'activitat municipal en diferent mesura. L'encarregat de la coordinació és Ramon Canal Oliveras, doctor en Ciència Política. Hem parlat amb ell sobre el lideratge de Barcelona per posar en primera línia aquest objectius universals considerats un gran repte estratègic que alhora està vinculat a les preocupacions principals de la ciutadania.

"En els ODS 2030 s'afirma que els objectius només es podran aconseguir si hi ha una implicació forta i directa dels governs subestats i especialment dels governs locals. És la primera vegada que el municipalisme ha intervingut en la configuració d'una agenda global"

¿Per què la ciutat de Barcelona està implicada en treballar pels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) 2030?

Perquè és la nova agenda global de desenvolupament, pensada per primera vegada per a tots els països. Els objectius del mil·lenni 2015, que configuraven l'anterior agenda, estaven adreçats als països al desenvolupament. Una altra novetat és que ha adoptat una posició força municipalista. En els ODS 2030 s'afirma que els

objectius només es podran aconseguir si hi ha una implicació forta i directa dels governs subestats i especialment dels governs locals. Amb una mirada més àmplia, és una novetat relativa perquè fa molts anys que existeixen les Agendes 21 locals, que ja van assignar en el seu moment un paper als municipis, però sí que és la primera vegada que el municipalisme ha intervingut en la configuració d'una agenda global. L'Objectiu 11, que se centra en ciutats i comunitats sostenibles, recull algunes de les principals preocupacions del municipalisme arreu del món, com són l'habitatge, la mobilitat, els espais verds i la lluita contra el canvi climàtic, entre d'altres.

¿Com ha de ser el paper dels governs locals en aquest objectiu?

"Si les instàncies de govern superiors fan polítiques que afecten l'àmbit local, com un pla d'energia o pel clima, per exemple, cal aconseguir que els poders locals puguin ser-hi per expressar els seus interessos"

Hi ha elements de l'agenda 2030, com la lluita per la igualtat i la inclusió social, o com l'adaptació i mitigació en relació al canvi climàtic, que responen molt clarament a una gestió de proximitat. Els governs locals han de fer la pròpia feina i demanar més suport de les administracions de nivell superior. Això vol dir competències, capacitat reguladora, recursos i participació. Si les instàncies de govern superiors fan polítiques que afecten l'àmbit local, com un pla

d'energia o pel clima, per exemple, cal aconseguir que els poders locals puguin ser-hi per expressar els seus interessos.

"La idea que ho lliga tot és que la ciutat és molt diversa i que la diversitat no ha de representar desigualtat"

¿Quines són les accions més destacades que està duent a terme Barcelona en relació amb els ODS?

En l'anterior mandat municipal hi ha hagut prioritats molt clares, com la igualtat i la inclusió social, i en aquest camp es poden

destacar, entre d'altres, la política d'habitatge, els ajuts per a infants de 0 a 16, la prova pilot de la renda garantida de ciutadania i mesures fiscals per alleugerir la càrrega de les famílies amb menys ingressos. Un altre vessant, en aquest mateix àmbit, ha estat la lluita contra la discriminació de col·lectius diversos i un compromís molt fort amb el feminisme i la igualtat de gènere, o la qüestió de l'acollida als nouvinguts. La idea que ho lliga tot és que la ciutat és molt diversa i que la diversitat no ha de representar desigualtat. Barcelona Activa ha fet, per primera vegada, una aposta per la territorialització de les seves activitats, amb plans econòmics de districte en els 6 districtes de la ciutat amb menys renda.

En sostenibilitat ambiental s'ha fet el [Pla Clima 2018-2030](http://lameva.barcelona.cat/barcelona-pel-clima/ca/plan-clima/que-es-el-pla-clima) (http://lameva.barcelona.cat/barcelona-pel-clima/ca/plan-clima/que-es-el-pla-clima) i el desplegament de tota mena d'accions orientades a l'enverdiment de la ciutat. Cal fer esment també de les superilles com una manera de vincular la generació de zones verdes i d'estada amb una nova visió de la mobilitat. En transport públic destacaria la culminació de la [nova xarxa de bus de la ciutat](https://www.tmb.cat/ca/sobre-tmb/millors-xarxa-transport/nova-xarxa-bus/mapa) (https://www.tmb.cat/ca/sobre-tmb/millors-xarxa-transport/nova-xarxa-bus/mapa) i l'extensió del metro a la Zona Franca, que s'ha fet en col·laboració amb la Generalitat, així com la construcció de [nombrosos carrils bici](http://ajuntament.barcelona.cat/bicicleta/sites/default/files/Mapa_Carrils_Bici.pdf) (http://ajuntament.barcelona.cat/bicicleta/sites/default/files/Mapa_Carrils_Bici.pdf). Val la pena assenyalar també la creació de [Barcelona Energia](http://energia.barcelona.ca/barcelona-energia-lelectrica-publica-metropolitana) (http://energia.barcelona.ca/barcelona-energia-lelectrica-publica-metropolitana), un operador públic d'abast metropolità.

"En total hem identificat 95 plans i programes de l'ajuntament que estan vinculats als ODS d'una manera o altra"

Per altra banda, en l'àmbit de la salut s'ha desenvolupat un [pla de salut mental](http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2016/07/01_PlaSalutMental.pdf) (http://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2016/07/01_PlaSalutMental.pdf), que és un dels problemes emergents que més preocupa. Igualment s'ha creat un servei d'odontologia per les persones que tenen menys renda.

En relació a l'impuls de l'habitatge públic, va molt més lent del que seria el cicle d'un mandat i és una acció que es veurà a més llarg termini.

En total hem identificat 95 plans i programes de l'ajuntament que estan vinculats als ODS d'una manera o altra.

¿Estem parlant d'accions que Barcelona treballa pensant només amb la pròpia ciutat o també pretén, amb el seu desplegament, relacionar-se a nivell global, col·laborant amb altres municipis?

La humanitat no està encara prou avançada per tenir un govern mundial, però sí que té una agenda global, firmada per tots els estats de Nacions Unides i que tot i que no sigui jurídicament vinculant, com a mínim els compromet políticament. Aleshores, en aquest escenari, el paper dels governs locals és, d'una banda, treballar conjuntament, aprenent els uns dels altres amb una cooperació internacional

"El paper dels governs locals és, d'una banda, treballar conjuntament, aprenent els uns dels altres amb una cooperació internacional deslliurada de paternalisme i, per altra banda, donar resposta a tots aquests temes de dimensió global, com el clima o les migracions, que afecten especialment les ciutats"

deslliurada de paternalisme i, per altra banda, donar resposta a tots aquests temes de dimensió global, com el clima o les migracions, que afecten especialment les ciutats. Moltes vegades les ciutats tenen una visió diferent dels propis estats on se situen, i el seu paper és buscar la coherència de les polítiques. Per exemple, si Barcelona coopera amb una ciutat de Moçambic, cal que Espanya no vengui armes a un grup d'aquell país que pugui destruir tot el que a nivell de ciutats s'està construint. Els ODS reforcen la ciutat

com a actor internacional.

¿S'ha articulat alguna estructura administrativa o orgànica específica dintre l'ajuntament per treballar en els ODS 2030, o bé es fa integrant aquests objectius amb les polítiques habituals en diversos departaments?

Fins ara cada departament ha anat assumint els ODS en la seva dinàmica i en diferent mesura. Però al final s'ha vist que Barcelona havia de tenir una resposta més integrada, per això fa un any se'ns va fer aquest encàrrec des del departament de Relacions Internacionals. Vam crear aleshores un grup de treball amb tots els departaments que estan treballant en ODS, amb una doble missió: de coordinació i d'impuls. Aquest grup ja ha preparat un [informe](https://www.diba.cat/documents/167993676/190765953/AJTBCN_InformeLocalitzaci%C3%B3Agenda2030aBarcelona_20190329.pdf/6689959b-881d-43e8-ae1e-8c64fb9920d5) (https://www.diba.cat/documents/167993676/190765953/AJTBCN_InformeLocalitzaci%C3%B3Agenda2030aBarcelona_20190329.pdf/6689959b-881d-43e8-ae1e-8c64fb9920d5) de localització dels ODS a Barcelona, que reuneix la feina feta fins ara. El document també formula propostes per assegurar i posar en pràctica el compromís del nou govern municipal amb l'Agenda 2030.

"És clau lligar els ODS als tres plans d'actuació municipal (PAM) que s'hauran de desplegar fins al 2030"

Existeix el perill que el compromís amb els ODS es vegi alterat per futurs canvis de govern o és un compromís que traspassa les qüestions ideològiques? Hi ha visions diferents d'aquest compromís per part d'altres formacions polítiques?

Els ODS han estat àmpliament acollits i assumits no només per sectors polítics molt diferents, sinó també per altres actors, com empreses privades que s'han compromès a repensar la responsabilitat social corporativa en funció dels ODS. Però, tornant a l'àmbit polític, veig clarament els ODS com un tema de ciutat i no de cap partit.

Sobre el compromís polític voldria afegir que l'important és el que ve després, és a dir l'acció concreta que ha de fer variar els indicadors en un sentit positiu. Aquí és on s'haurà de fer l'autèntica valoració a través dels mandats. Cal subratllar que els ODS estaran vigents durant els tres propers mandats. Per tant, és clau lligar els ODS als tres plans d'actuació municipal (PAM) que s'hauran de desplegar fins al 2030. Proposem que hi hagi una doble codificació de les accions dels PAM, de manera que també es puguin llegir i avaluar segons el seu impacte en els ODS.

"Es continuen venent armes a Aràbia Saudita i no s'ha avançat en el tema dels refugiats"

En tot cas, es pot donar un compromís de paraula per part d'un partit, que no vagi seguit d'una acció.

Efectivament, el Govern Central quan es van aprovar els ODS havia estava en mans del Partit Popular, que va situar el tema en una

direcció general del ministeri d'Economia, molt en segon terme. El govern Sánchez li va donar més prioritat, creant una oficina específica que depèn de presidència, però també coincidint amb el fet que l'estiu del 2018 a Espanya li tocava passar un "examen" a Nacions Unides per veure la progressió del tema. Hi ha hagut un canvi respecte al PP, certament, però es continuen venent armes a Aràbia Saudita i no s'ha avançat en el tema dels refugiats.

¿Quin és el mecanisme per monitoritzar i avaluar els avenços en el terreny dels ODS 2030?

Existeix un mecanisme a nivell d'Estat, perquè Nacions Unides el va posar en marxa per avaluar la progressió en els ODS. Ha estat adoptat pels respectius sistemes nacionals d'estadística. El que no hi ha és un sistema pensat per a les ciutats. A Espanya ha aparegut l'[informe](http://reds-sdsn.es/wp-content/uploads/2018/10/Informe-urbano-REDS-ODS-2018-parte-I.pdf) (http://reds-sdsn.es/wp-content/uploads/2018/10/Informe-urbano-REDS-ODS-2018-parte-I.pdf) de la REDS sobre l'avenç dels

"Ens interessa tenir un sistema d'indicadors que ens faciliti comparar-nos amb ciutats catalanes, espanyoles i d'altres països i que, al mateix temps, ens permeti analitzar-nos molt bé internament"

ODS en 100 municipis, que és un esforç remarcable, però que al nostre parer té algunes limitacions i alguns aspectes en els quals no estem d'acord. La comissionada que porta l'oficina espanyola dels ODS no ha agafat aquest informe ni el seu mètode com la forma de monitoritzar-ne l'evolució, sinó que vol crear un sistema diferent per a les ciutats.

A nosaltres ens interessa tenir un sistema d'indicadors que ens faciliti comparar-nos amb ciutats catalanes, espanyoles i d'altres països i que, al mateix temps, ens permeti analitzar-nos molt bé internament. Per això hem treballat en un nombre d'indicadors bastant ampli, a l'espera dels que es puguin aprovar a nivell estatal i de Catalunya. De forma complementària seria bo incorporar també indicadors metropolitans, perquè Barcelona configura un context urbà molt més ampli i hem de poder comparar-nos amb les metròpolis d'Europa i del món.

"Volem que els ODS es vinculin amb els projectes que es fan a la ciutat des de molts àmbits, evitant d'aquesta manera que quedin al marge, i fent que n'esdevinguin un element central i vertebrador"

¿Com s'ha pensat la implicació ciutadana en els ODS?

Som conscients que aquest és un tema fonamental, tant des del punt de vista de la divulgació com de la participació. En el cas de la participació l'Ajuntament va crear la plataforma [Decidim Barcelona](https://www.decidim.barcelona/?locale=ca) (<https://www.decidim.barcelona/?locale=ca>), una eina que uneix la participació virtual i la presencial i que ha anat creixent en tots els

sentits. La idea és crear un espai ODS 2030 dins aquesta plataforma i que, per objectius o per agrupació d'objectius, es creïn fòrums de debat que articulin la veu de la ciutadania. La participació també passa per establir connexions amb les iniciatives que es puguin dur a terme al sector privat. Des de l'àmbit de la divulgació i de l'educació es pot fer també una tasca molt interessant amb [Ciutat Educadora](http://ajuntament.barcelona.cat/ciutateducadora/ca) (<http://ajuntament.barcelona.cat/ciutateducadora/ca>). Per damunt de tot, volem que els ODS es vinculin amb els projectes que es fan a la ciutat des de molts àmbits, evitant d'aquesta manera que quedin al marge, i fent que n'esdevinguin un element central i vertebrador.

Categories: [Terra](/categories/terra) (/categories/terra)

Etiquetes: [Agenda 2030](/etiquetes/agenda-2030) (/etiquetes/agenda-2030)

[ODS](/etiquetes/ods) (/etiquetes/ods)

Share 21

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/entrevista/ramon-canal-els-ods-han-de-ser-un-compromis-de-ciutat-no-de-govern>)

 (<https://www.sostenible.cat/print/entrevista/ramon-canal-els-ods-han-de-ser-un-compromis-de-ciutat-no-de-govern>)

Relacionats

Notícia

2020, un any clau per fer front a les emergències del clima i la biodiversitat (/noticia/2020-un-any-clau-per-fer-front-a-les-emergencies-del-clima-i-la-biodiversitat)

(/noticia/2020-un-any-clau-per-fer-front-a-les-emergencies-del-clima-i-la-biodiversitat) Foto Geoffroy Mauvais/IUCN

En els últims mesos, la comunitat científica ha encès les alarmes sobre el col·lapse de la biodiversitat i l'emergència climàtica que travessa

el nostre planeta. Els científics i la majoria dels governs estan d'acord en què el món afronta una crisi ambiental sense precedents, amb un gran nombre d'espècies a la vora de l'extinció i temperatures globals en augment.

Notícia

La Diputació de Barcelona segella el seu compromís amb l'Agenda 2030 (/noticia/la-diputacio-de-barcelona-segella-el-seu-compromis-amb-lagenda-2030)

(/noticia/la-diputacio-de-barcelona-segella-el-seu-compromis-amb-lagenda-2030)

La vicepresidenta quarta i diputada de Polítiques de Participació, Agenda 2030 i ODS, Nùria Parlon, ha participat a l'acte de signatura de l'Acord nacional per a

l'Agenda 2030, un pacte que suposa el tret de sortida de l'Aliança Catalunya 2030, que treballarà per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). El document ha estat segellat per més de 25 entitats de l'àmbit social, empresarial, cultural, universitari i mediambiental de Catalunya.

Notícia

Deu anys per complir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (/noticia/deu-any-per-complir-els-objectius-de-desenvolupament-sostenible)

(/noticia/deu-any-per-complir-els-objectius-de-desenvolupament-sostenible)

Els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) són el pla mundial per aconseguir un futur millor i més

sostenible. Aquest full de ruta global aborda els desafiaments actuals, inclosos els relacionats amb la pobresa, la desigualtat, el canvi climàtic, la degradació ambiental, la pau i la justícia. Els 17 objectius estan interconnectats i és important que tots es compleixin en 2030 per no deixar ningú enrere.

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors](#) (/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

Diputació
Barcelona

<http://www.diba.cat>

[Arxiu](#) (/arxiu)

[Continguts per categoria](#) (/tagclouds/chunk/3)

[Continguts per etiqueta](#) (/tagclouds/chunk/1)

[Continguts per municipi](#) (/tagclouds/chunk/2)

[Avis legal](http://www.diba.cat/avislegal) (<http://www.diba.cat/avislegal>)

[Contacte](#) (/formulari/contacte)

[RSS](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=) (<https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=>)

<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>

<http://www.twitter.com/xarxasost>

<http://youtube.com/xarxasost>

([rss.xml](#))